Ім. Короленко. Харків

Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Уручэнне ордэнаў Саюза ССР.
Да дня Сталінскай Канстытуцыі.
ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:
Консультацыя. Аб пабудове комунізма ў асобнай краіне.
С. Ляснеўскі — Цэхавыя парторгі.
А. Клебча — Комсамольцы-паравознікі.
Д. Каткоў — Інтэлігенцыя адабрае рашэнні партыі.
На пленуме Менскага абкома КП(б)Б.
АРТЫКУЛЫ:
Я. Марозаў — Поўнасцю выдаткаваць сродкі на народную асвету.
Н. Вішнеўскі — Шчасцем дыша калгасная зямля.
С. Неўскі, Н. Наумаў — Фабрычная лабараторыя.
Г. Паўлаў — Партызаны замест жывой справы.
Л. Літвінаў — Майстар савецкай песні.
ЗА РУБЯЖОМ:
Французскі друк аб польска-савецкіх адносінах.
Паведамленне іспанскага савета міністраў.
«Нацыянальны дзень пратэста супроць надзвычайных дэкрэтаў» ва Францыі.
Забастоўкі ва Францыі.
Новае «выпраўленне» чэхаславацкіх граніц.
На франтах у Іспаніі.
Мітынг пратэста супроць яўрэйскіх пагромаў у Германіі.
Партызаны ўзарвалі японскія склады паблізу Цяньцзіня.
Закончыўся міжнародны шахматны турнір.

Партыя і ўрад не шкадуюць сродкаў патрэбы народнай асветы. Ні адна аіна ў свеце ніколі не расходвала і расходуе такіх велізарнейшых сродў на народную асвету, як гэта роць савецкая дзяржава. Па БССР на 38 г. асігнавана на народную асвету 2.740 тысяч рублёў, што складае ыш 40 проц. да ўсяго бюджэта БССР ля параўнання адзначым, што ў Япо- напрыклад, расходы на народную вету складаюць да бюджэта 2,6 проц., Італіі—5 проц. Наша дзяржава расхо- э ў сто раз больш сродкаў на на- нную асвету чым расходвала старая. рская Расія ў 1913 г. За дваццаць д савецкай улады ў нашай краіне па- давана столькі школ, колькі царская сія пабудавала за дзвесце год. Па шай рэспубліцы за адзін толькі 38 г. на 60 школ асігнавана было ыш 20 мільёнаў рублёў. Большасць кол з гэтай колькасці пабудаваны бы ў кароткі тэрмін — за адзін летні зон, а астатнія зараз дабудоўваюц . Школы, якія будуюцца савецкай адай, — гэта новыя сталінскія шко- , якія поўнасцю адпавядаюць усім дагагічным патрабаванням. Гэта пры- жыя, утульныя, добра абсталяваныя колы з вялікай колькасцю святла і ветра. На адзін рамонт школ скары- на ў гэтым годзе па дзяржбюджэ каля 7 мільёнаў рублёў. Вырасла атэрыяльная база нашай савецкай колы. Школа мае ўсе даныя, каб за- спечыць больш высокую якасць ву- бна-выхаваўчай работы, набыць як адворны, так і ўнутраны культурны гляд, навесці ў сябе сапраўды боль- віцкі парадак.

Але ў выніку адсутнасці патрэбнай агі і клопатаў з боку многіх кіраўні- ў сельсоветаў і райвыканкомаў зры- ецца фінансаванне школ па мясцова- бюджэту. Бюджэтны год падыхо- іць к канцу, а значная частка срод- ў, адпушчаных партыяй і ўрадам я школ, яшчэ не скарыстана. Так, прыклад, у Бярэзінскім раёне не арыстана яшчэ 450 тысяч рублёў, о складае 60 процантаў усёй сумы оджэта школ. У Круглянскім раёне эпелеўская і паўлаўская сярэднія колы скарысталі свой бюджэт толькі 50 процантаў. Бабініцкая сярэдняя кола, Ветрынскага раёна, Віцебскай бласці, скарыстала бюджэтныя асіг- ванні на 45 процантаў. Па ўсяму гэ- [illegible] рублёў, асігнаваных на школы, яшчэ не скарыстана 700 тысяч рублёў. Па гор. Барысаву бюджэт школ на першае кастрычніка 1938 г. скарыстан толькі на 60 проц. Школамі Свяцілавіцкага раёна, Гомельскай вобласці, бюджэт скарыстан на 40 проц., а школы Дамановіцкага раёна, Палескай вобласці, скарысталі бюджэт на 33 проц.

Нескарыстанне сродкаў падае на такія артыкулы, як наглядныя і іншыя вучэбныя дапаможнікі, бібліятэкі, у якіх школы адчуваюць вялікую патрэбу, на забеспячэнне апалам і іншым гаспадарчым абсталяваннем.

Не гледзячы на пастанову СНК СССР ад 10 красавіка 1936 года аб своечасовай выплаце зарплаты настаўнікам, некаторыя раёны зарплату настаўнікам выплачваюць нясвоечасова. Зарплата тэхнічна-абслугоўваючаму персаналу не выплачваецца многімі сельсоветамі на працягу 2—3 месяцаў. Не лепш абстаіць справа з фінансаваннем дзіцячых садоў, дамоў соцкультуры і іншых культурна-асветных устаноў, бюджэт якіх па многіх раёнах на 1 кастрычніка скарыстан толькі на 45—60 процантаў.

Зусім іншае становішча мы маем там, дзе старшыні сельсоветаў і райвыканкомаў чула і ўважліва адносяцца да патрэб нашых школ і праяўляюць сталінскія клопаты аб школе. Напрыклад, загадчыкі і дырэктары школ Копыльскага раёна ніяк не могуць паскардзіцца на сельсоветы і райвыканком, бо сродкі, адпушчаныя на патрэбы народнай асветы, тут своечасова выдаюцца.

Як відаць з прыведзеных фактаў, справа фінансавання школ многіх раёнаў знаходзіцца ў пагражаючым становішчы. Ведаючы аб гэтым, Наркамфін БССР не прымае дзейсных мер. Гэтай справай неадкладна трэба заняцца СНК БССР. Трэба прымусіць бестурботных кіраўнікоў павярнуцца тварам да савецкай школы, да савецкага настаўніка, да савецкага вучня, бо культурны выгляд школы, належнае абсталяванне яе з'яўляецца адной з неабходных умоў, якія забяспечваюць высокаякасную пастаноўку вучэбна-выхаваўчай работы ў школе. Адпушчаныя партыяй і ўрадам сродкі на народную асвету павінны быць да канца бюджэтнага года поўнасцю скарыстаны.

Я. МАРОЗАЎ.

ДЭПУТАТЫ ЗА ВУЧОБАЙ

У Беларускай вышэйшай комуністычнай сельскагаспадарчай школе імя Леніна ідзе чарговы набор студэнтаў на 1939 вучэбны год. Ужо залічана каля 110 чалавек.

Сярод будучых студэнтаў рад дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР і БССР. [illegible] школы залічаны — дэпутат Вярхоўнага Савета СССР [illegible] калгаса Дзяржынскага раёна тав. А. Мацюшэнка, дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР — тав. І. М. Рыбак — брыгадзір трактарнай брыгады Старадарожскай МТС, тав. У. І. Прахарэнка — старшыня калгаса «Вольная праца», Бярузынскага раёна; тав. А. І. Югасёва — дырэктар Касцюковіцкай МТС.

Цяпер у школе вучацца дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР — брыгадзір трактарнай брыгады Заслаўскай МТС, абраны старшынёй райвыканкома тав. І. Т. Значонак; брыгадзір трактарнай брыгады Копыльскай МТС — ордэнаносец, нядаўна прынятая ў кандыдаты партыі тав. С. П. Рачок, дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР — кузнец-стаханавец менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава тав. А. П. Ціханаў і брыгадзір [illegible] Лагойскай МТС тав. С. Ю. Міклашэвіч.

У сувязі з тым, што дэпутаты, якія знаходзяцца на вучобе, адначасова выконваюць вялікую дзяржаўную работу [illegible] школы прадастаўляе кожнаму дэпутату-студэнту асобны пакой з тэлефонам і па патрабаванню дае аўтамашыну для выездаў па справах выбаршчыкаў. Нядаўна адбыўся выпуск 50 слухачоў, прызначаных дырэктарамі МТС, начальнікамі палітаддзелаў саўгасаў, памочнікамі дырэктараў МТС па палітчасці.

ШЧАСЦЕМ ДЫША КАЛГАС[illegible]

Пад размашыстымі, аголенымі сцюдзёнымі вятрамі восені, ліпамі і вербамі, на высокім беразе многаводнай рыпяці стройнымі радамі размясціліся дамы калгаснікаў і дабротныя будынкі калгаса «Савецкая Беларусь». На ламаных верхавінах некалькіх дрэў чарнеюць апусцелыя гнёзды буслаў.

...Раніца. Першы замаразак — прадвеснік блізкай зімы — пасрэбрыў абцырныя калгасныя сенажаці, пабяліў галінкі дрэў, скаваў чорнае ворыва зямлі. Прамёрзлая зямля гучыць, як бубен. Мо' таму так выразна і гулка ад ваколіцай разносіцца нескладаны, але балзёры напеў дудкі калгаснага пастуха і неяк асабліва прызыўна мычаць каровы. Дзесьці ў затоках ракі, ламаючы крыламі кволы лёд, купаюцца, усі, важна кракаюць качкі, па вёсцы пераклікаюцца пеўні. Ядранае паветра напоена прыемнымі пахамі страў, якія гатуюцца ў хатах калгаснікаў.

А яшчэ некалькі тыдняў таму назад ваколіцы калгаса будзіў размераны рукат трактарных матораў і гул малатарні. У калгасе заканчваліся апошнія работы. Зараз ціха: усе работы даўно закончаны, свірны завалены залацістым збожжам, жывёле падрыхтавана цёплая [illegible] будучага цесця, якога ў вёсцы завуць «тысячнікам» за тое, што сям'я Ігната Саскевіча атрымала ад савецкай дзяржавы па многасямейнасці ўжо 8 тысяч рублёў дапамогі.

— Жаніцца з Соняй парашылі, — сарамліва паведаміў ён, — але для вас не сакрэт, што я быў у арміі, прапядзён, можна сказаць, не маю і мо' не так ладна атрымаецца, як гэта патрэбна па-заможнаму, па-калгаснаму...

— А ты не бядуй, ласкава пахлопаў па плячу будучага зяця Ігнат, — ты мне толькі скажы — Соню кахаеш?

— Кахаю.

— Ну і больш нічога не трэба. Яна цябе таксама кахае, у гэтым я больш чым упэўнен. А наконт вяселля будзь спакойным — дабра ў мяне хопіць яшчэ не на адно вяселле...

Вяселле было многалюдным і багатым. У прасторных і светлых дамах маладога і маладой было ўдосталь рознастайных закусак і віна. Сталы былі завалены шматлікімі стравамі, пачынаючы ад фаршыраванай, смажанай і сушанай рыбы, мяса і сала, у рознастайных яго формах, і канчаючы наздраватымі пірагамі і пульхнымі пампушкамі. Вёска грымела песнямі [illegible]

УРУЧЭННЕ ОРДЭНАЎ САЮЗА ССР

Учора, 27 лістапада, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. **Калінін** у прысутнасці раду членаў Прэзідыума ўручыў ордэны ўзнагароджаным байцам, камандзірам і палітработнікам Чырвонай Арміі, Ваенна-Марскога Флота і войск НКВД.

За ўзорнае выкананне спецыяльных заданняў ўрада па ўмацаванню абароннай магутнасці Савецкага Саюза і за праяўленае геройства, уручаны граматы аб прысваенні звання Героя Савецкага Саюза і ордэна Леніна палкоўнікам Ф. П. Палыніну і А. С. Благавешчанскаму.

Далей уручаюцца ордэны вялікай групе ўдзельнікаў баёў ля возера Хасан.

Ордэны Чырвонага Сцяга ўручаюцца камкору Г. М. Штэрну, дывізіённаму камісару Ф. А. Семяноўскаму і камбрыгу — Герою Савецкага Саюза П. В. Рычагову.

«Нашы людзі,—гаворыць тав. Штэрн, — адданыя справе партыі, справе Леніна—Сталіна, гатовы ў любую мінуту разграміць ворага на яго ўласнай тэрыторыі».

М. І. Калінін горача павіншаваў узнагароджаных і пажадаў ім новых поспехаў у далейшай рабоце. (ТАСС).

Французскі друк аб польска-савецкіх адносінах

ПАРЫЖ, 27 лістапада. (ТАСС). Французскі друк публікуе паведамленне аб рэзультатах перагавораў паміж Літвінавым і польскім паслом Грыжыбоўскім. Газета «Фігаро» змяшчае паведамленне пад загалоўкам: «Адносіны паміж Савецкім Саюзам і Польшчай палепшыліся». Газета «Эпок» у загалоўку піша: «Савецкі Саюз і Польшча пацвярджаюць дзейнасць узаемных абавязацельстваў і гэта, [illegible] азначае пачатак аслаблення напружанасці ў адносінах паміж абодвума краінамі».

«Папюлер» суправаджае паведамленне рэдакцыйнай заўвагай, у якой піша: «Паведамленне, атрыманае з Варшавы ў форме польска-савецкага камюніке і каментарыямі афіцыяльнага Польскага агенцтва (ПАТ), выклікае вялікі інтарэс. Камюніке і [illegible] польска-савецкіх перагавораў, якія, відаць, з'яўляюцца пачаткам збліжэння паміж абодвума краінамі».

Каментуючы паведамленне аб польска-савецкіх адносінах, Табуі ў «Эўр» адзначае [illegible] германа-польскія супярэчнасці па пытанню аб сумеснай граніцы. «З другога боку, — піша Табуі, — палякі не могуць не [illegible], што Германія паставіць у хуткім часе пытанне аб Данцыгскім карыдоры. Нарэшце, Францыя пасля мюнхенскага пагаднення ўсё больш і больш аддаляецца ад сваіх [illegible] саюзнікаў. Мяркуюць, што Польшча імкнецца гарантаваць сябе, [illegible] свой дагавор аб ненападзе з Савецкім Саюзам».

„НАЦЫЯНАЛЬНЫ ДЗЕНЬ ПРАТЭСТА СУПРОЦЬ НАДЗВЫЧАЙНЫХ ДЭКРЭТАЎ“ ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 27 лістапада. (ТАСС). Паведамленні з розных канцоў Францыі сведчаць, што сённяшні нацыянальны дзень пратэсту супроць «надзвычайных дэкрэтаў» праходзіць усюды [illegible].

У Парыжы ў трох мітынгах — на зімнім веладроме, у Пантэн і у Жэнэвілье прыняла ўдзел каля 100 тыс. чалавек. У дэманстрацыях і мітынгах у буйнейшых гарадах Францыі прынялі ўдзел: у Марселі 80 тыс. чал., у Ліоне 50 тыс., у Руане 50 тыс., у Лілі 40 тыс., у Мюлузе 30 тыс., у Тулузе 25 тыс., у Гаўры 25 тыс. чал.

ПАРЫЖ, 27 лістапада. (ТАСС). Рабочы друк адзначае, што «нацыянальны дзень пратэсту супроць надзвычайных дэкрэтаў» прайшоў з велізарным поспехам [illegible]. [illegible] забастоўкі 30 лістапада [illegible] з 4 гадзін раніцы да 19 гадзін вечара.

ЗАБАСТОЎКІ ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 26 лістапада. (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе, што забастоўка гарнякоў і чыгуначнікаў Анзена [illegible].

ПАРЫЖ, 27 лістапада. (ТАСС). Па паведамленню газеты «Эўр», [illegible]. «Журнал афісьель» піша: «Міністр грамадскіх работ [illegible]».

НОВАЕ „ВЫПРАЎЛЕННЕ“ ЧЭХАСЛАВАЦКІХ ГРАНІЦ

ПРАГА, 27 лістапада. (ТАСС). 25 і 26 лістапада германскія войскі занялі 166 чэхаславацкіх вёсак і гарадскіх пасёлішчаў, адыходзячых да Германіі на падставе пагаднення аб канчатковым «урэгуляраванні» граніц.

Закончана таксама работа дэмаркацыйнай камісіі па ўстанаўленню граніц паміж Славакіяй і Польшчай.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

У афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны паведамляецца, што 26 лістапада на франтах у Іспаніі адбываліся ваенныя аперацыі, насіўшыя нязначны характар.

***

У ноч на 26 лістапада і 26 вечарам авіяцыя інтэрвентаў зноў бамбардыравала порт Барселону і некалькі вёсак паўночнай зоны Каталонскага ўзбярэжжа. Ёсць афяры сярод грамадзянскага насельніцтва.

Па атрыманых вестках, 25 лістапада пры паветранай бамбардыроўцы мяцежнікамі Валенсійскага порта пашкоджаны наступныя чатыры англійскія гандлёвыя параходы: «Сіменка», «Бобі», «Стэнуолд» і «Каолэк».

МІТЫНГ ПРАТЭСТА СУПРОЦЬ ЯЎРЭЙСКІХ ПАГРОМАЎ У ГЕРМАНІІ

ХЕЛЬСІНКІ, 27 лістапада. (ТАСС). У Хельсінкі адбыўся многалюдны мітынг пратэста супроць зверстваў фашысцкіх пагромшчыкаў у Германіі. Усе выступаўшыя на мітынгу аратары з абурэннем асуджалі выданыя германскім урадам антысеміцкія законы і трэбавалі аказання практычнай дапамогі афярам фашысцкага тэрора ў Германіі.

Партызаны ўзарвалі японскія склады паблізу Цяньцзіня

ЧУНЦІН, 27 лістапада. (ТАСС). 23 лістапада партызаны раптам напалі на японскія склады каля Цяньцзіня і падпалілі іх. Пасля сутычкі з японцамі партызаны скрыліся. Пажарам знішчана не менш, чым на поўмільёна долараў розных тавараў. У гэту-ж ноч партызаны зрабілі налёт на японскі гарнізон, размешчаны ў 70 км. на поўдзень ад Цяньцзіня. У сутычцы было забіта каля 50 японскіх салдат.

ЗВЕРСТВЫ ЯПОНЦАЎ У КІТАІ

ЧУНЦІН, 27 лістапада. (ТАСС). Больш 140 кітайскіх сялян вёскі Фаніцунь (паўднёвая частка правінцыі Шаньсі) было расстраляна японцамі за адмаўленне даць харчаванне і грошы японскаму атраду. Вёска поўнасцю знесена агнём японскай артылерыі.

ЗАКОНЧЫЎСЯ МІЖНАРОДНЫ ШАХМАТНЫ ТУРНІР

МАСКВА (**Маланка**). Наперакор чаканням, заключны тур аказаўся па рэзультатах адным з самых мірных у турніры. Тры партыі — Керэса з Файнам, Флора з Рэшэўскім і Алёхіна з Батвінікам — скончыліся ўнічыю. Чэмпіён свету прабаваў праявіць ініцыятыву, але Батвінік зноў даказаў сваё ўменне чорнымі ўраўніваць партыю. Толькі ў адной партыі было «кровепраліцце»: Эйве ўпершыню ў жыцці ўдалося выйграць у Капабланкі, што прынесла яму не толькі маральнае задаволенне, але і кавалачак апошняга прыза.

Канчатковыя рэзультаты турніра: I-II месцы — Керэс і Файн (па $8^1/_2$ ачкоў), III месца — Батвінік ($7^1/_2$ ачкоў), IV-V-VI месцы — Алёхін, Эйве і Рэшэўскі (па 7 ачкоў). Без прыза асталіся Капабланка (6 ачкоў) і Флор ($4^1/_2$ ачка).

Лейтэнант т. І. А. Забава дзевяць год знаходзіцца ў радах РСЧА. За гэты час ён набыў вялікі вопыт у арганізацыі баявой і палітычнай работы байцоў. Падраздзяленне тав. І. А. Забавы заваявала першынства ў Н-скай часці Беларускай Асобай Ваеннай Акругі па баявой і палітычнай падрыхтоўцы. НА ЗДЫМКУ: лейтэнант т. І. А. ЗАБАВА.

Фото Людміліна (СФ).

НА ПЛЕНУМЕ МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

Учора на пленуме абкома абмяркоўвалася пытанне аб папярэдніх выніках сельскагаспадарчых работ па Менскай вобласці. З дакладамі выступілі—загадчык аблза тав. Свінцоў, упаўнаважаны Наркамата па загатоўках тав. Букацін і загадчык аблфа тав. Казнін, якія падрабязна ахарактарызавалі становішча сельскагаспадарчых работ у вобласці.

Менская пагранічная вобласць мае ўсе магчымасці быць перадавой ў рэспубліцы. Для гэтага яна распалагае ўсім неабходным. Тут на месцы яна мае сталую дапамогу ад ЦК КП(б)Б і рэспубліканскіх арганізацый. Калгасы вобласці аснашчаны выдатнай тэхнікай. Ёсць добрая сувязь раённых цэнтраў з вобласцю. Але ўсё-ж вобласць адстае, і асабліва яе цягнуць Любаньскі, Чэрвеньскі, Халопеніцкі і Старадарожскі раёны.

Па Менскай вобласці план зяблівага ворыва выканан толькі на 90 процантаў. Да гэтага часу дрэнна арганізавана і малацьба. У выніку абмалочана толькі 70,7 проц. Не лепш і з абмалотам і ачысткай канюшыны, апрацоўкай ільнавалакна, засыпкай насенфондаў.

На месцах яшчэ і зараз ў рэзультаце папусціцельства раённых арганізацый нямала аднаасобных гаспадарак злосна не выконваюць свае абавязацельствы перад дзяржавай. У Халопеніцкім раёне план паставак бульбы аднаасобнікамі выканан толькі на 3 проц. Такі-ж малюнак у Старадарожскім і Плешчаніцкім раёнах. Вялікая запазычанасць ёсць і па зернапастаўках. Злосныя парушальнікі дзяржаўных законаў ў большасці выпадкаў астаюцца беспакаранымі.

Адстае вобласць і ў выкананні фінансавага плана, асабліва па абавязковых плацяжах на вёсцы. Выступаўшыя прыводзілі прыклады, калі на месцах (Чэрвеньскі раён) асобныя старшыні і члены сельсоветаў, старшыні калгасаў самі з'яўляюцца неплацельшчыкамі, а раённыя арганізацыі не рэагіруюць на такое становішча.

Яшчэ і зараз у радзе месц аднаасобнікі прадаўжаюць зрываць выкананне фінансавага плана і не разлічваюцца з дзяржавай.

Нездавальняючае становішча ў выкананні гаспадарчых і палітычных кампаній па вобласці тлумачыцца тым, што многія раённыя партыйныя арганізацыі значна паслабілі партыйна-масавую работу на вёсцы.

Пленум прыняў рашэнне, у якім намечаны практычныя мерапрыемствы па ліквідацыі недахопаў і паляпшэнню работы абласных і раённых арганізацый.

Абмеркаваўшы асобныя арганізацыйныя пытанні, учора вечарам пленум закончыў сваю работу.

Да дня Сталінскай Канстытуцыі

ПОСПЕХІ КІРАЎЦАЎ

У цэхах і брыгадах менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава разгарнулася масавае соцыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу ўрачыстага свята — гадавіны Сталінскай Канстытуцыі. Кожны стаханавец імкнецца адзначыць гэты дзень новымі вытворчымі поспехамі.

Суцэльна стаханаўская брыгада па зборцы піл тав. Гобельмана абавязалася закончыць свой гадавы план да 5 снежня і даць дадаткова яшчэ 14 станкоў.

Слесары-стаханаўцы гэтай брыгады тт. Гімельштэйн, Кантаровіч, Кузняцоў, Маляўка, Запэльскі і інш. змагаюцца за датэрміновае выкананне сваіх гадавых заданняў.

Зборачная брыгада т. Несцюка, выканаўшая за 10 месяцаў свой гадавы план па выпуску нажовачных станкоў, абавязалася даць да ўрачыстага дня яшчэ 20 станкоў.

Стаханаўцы тт. Сушко і Шыдлоўскі ўжо выканалі свае гадавыя нормы.

За 10 месяцаў завод імя Кірава выпусціў 672 рознастайных станкоў.

Наперадзе па заводу ідуць цэхі — кузнечны, старамеханічны і шырспажыву, якія выканалі свае гадавыя планы.

На 20 лістапада завод выканаў свой гадавы план у цэнасным выражэнні на 100,6 проц. Выпушчана прадукцыі на 11.817 тысяч рублёў. Да канца года кіраўцы дадуць яшчэ на 1.850 тысяч рублёў прадукцыі.

УЗОРЫ СТАХАНАЎСКАЙ РАБОТЫ

Стаханаўцы рамонтнага цэха менскага завода імя Мяснікова за апошні час значна павысілі сваю прадукцыйнасць працы. Стаханавец тав. Макоўскі выканаў сваё заданне за 20 дзён лістапада на 220 проц., т. Малчан — на 200 проц., т. Баркоўскі — на 185 проц.

Маладыя рабочыя калёснага цэха, нядаўна прыбыўшыя з школы ФЗУ, тт. Чумакоў і Міцкевіч добра авалодалі тэхнікай вытворчасці і за кароткі час дабіліся дасягненняў у рабоце.

Замацоўваюць поспехі перадкастрычніцкага спаборніцтва электразваршчыкі тт. Навахацкі і Клопатава, выконваючы сваю норму на 207—217 проц. Якасць іх работы добрая.

А. ПЯТРОЎ.

АКТЫВІСТЫ АБАРОННАЙ РАБОТЫ БССР

Цэнтральны Совет Асоавіяхіма СССР узнагародзіў знакам «За активную оборонную работу» («ЗАОР») групу лётчыкаў-інструктараў, камандзіраў авіязвенняў, атрадаў і начальнікаў аэраклубаў Беларускай ССР. Сярод іх — таварышы: Рыўкін П., Хісамудзінаў Х., Нартыш-Блук Б., Шаціла В., Оксенкруг В., Федасеенка С., Макараў М., Емельянаў Н., Бірукоў І., Голікаў А., Антонаў А., Клубман М. і Чэрных Х.

Кожны з узнагароджаных падрыхтаваў нямала новых лётчыкаў, якія дасканала валодаюць складанай авіяцыйнай тэхнікай. (ТАСС).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

Цэхавыя парторгі

На заводзе абедзены перапынак. У памяшканне парткома гомельскага паравозарамонтнага завода адзін за адным уваходзяць рабочыя. Гэта прышлі на нараду цэхавыя парторгі. У руках кожнага блакнот або сшытак.

Нараду праводзіў сакратар парткома тав. Родзін. Ён коратка расказвае сабраўшымся пра чарговыя задачы парторганізацыі. Парторгі запісваюць, што яны павінны рабіць у бліжэйшыя 2—3 дні. Пытанняў на нарадзе нямнога. Абмеркавалі як лепш падрыхтаваць і правесці комсамольскія сходы, як правесці агульназаводскі сход членаў рэдкалегій насценгазет і рабкораў.

Адказаўшы на пытанні, сакратар парткома закончыў нараду. Яна адбывалася ўсяго толькі 15—20 мінут. Кожны пайшоў у цэх з яснай установкай, што неабходна неадкладна рабіць.

Такія аператыўныя нарады парторгаў сталі пастаяннай практыкай работы парткома. Іх праводзяць даволі часта, прыкладна два разы ў пяцідзёнку, чым аказваюць вялікую дапамогу ў рабоце цэхавых партыйных арганізатараў.

На заводзе трынаццаць парторгаў. У сваёй большасці гэта—рабочыя ад станка, упершыню выбраныя на кіруючую партыйную работу. З вялікай любоўю адносяцца парторгі да выканання сваіх абавязкаў; яны гараць жаданнем апраўдаць аказанае ім высокае давер'е.

У час выбараў кіруючых парторганаў комуністы механічнага цэха выбралі парторгам тав. Швырэва. Ён не малады па ўзросту, яму 61 год, за яго плячыма 45-гадовы вытворчы стаж. На вытворчасці тав. Швырэў выконвае работу майстра ўчастка.

За параўнаўча кароткі тэрмін парторг сваёй большэвіцкай работай заваяваў аўтарытэт у комуністаў і рабочых. Тав. Швырэў пры ўсёй сваёй занятасці знаходзіць час для самастойнай работы над кнігай, ён павышае свой ідэйна-палітычны ўзровень.

Цэхавыя парторгі растуць на вачах партарганізацыі, яны ўпарта авалодваюць майстэрствам партыйнага кіраўніцтва. Токар тав. Барэйша працуе парторгам дрэваапрацоўчага цэха. Ён упершыню выбран на партыйную работу. Яго амаль кожнага дня можна бачыць у сакратара парткома, дзе ён раіцца па розных пытаннях. У парткоме т. Барэйшу даюць даручэнні, якія ён паспяхова выконвае.

Даюць прыклады ў сваёй рабоце парторгі тт. Хрупкін, Сукалінскі, Сцепанец і іншыя. Усе яны па-большэвіцку згуртоўваюць рабочых вакол партыі Леніна—Сталіна.

Партыйны камітэт клапоціцца аб вырошчванні маладых партыйных кадраў. Парторгаў прыцягваюць да афармлення партыйных дакументаў, яны пішуць праекты пастаноў, афармляюць справы па прыёму ў партыю. Асобным таварышам даручаюцца даклады на сходах. Некаторыя парторгі абследвалі работу асобных цэхавых партгруп, пасля чаго дакладвалі на парткоме. Так, напрыклад, парторг вагоннага цэха тав. Сукалінскі вывучаў работу партгрупы механічнага цэха. Парторг зборачнага цэха тав. Хрупкін разам з членам парткома тав. Каланіцкай вывучалі работу партгрупы інструментальнага цэха.

Маладыя партработнікі атрымліваюць і тэарэтычную падрыхтоўку. За гэты кароткі тэрмін 4 таварышы кончылі трохмесячныя курсы пры палітаддзеле дарогі. Зараз рашэннем парткома парторг тав. Барэйша камандыруецца на курсы. Парторгі самастойна вывучаюць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», знаёмяцца з пастановай ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Недахопам з'яўляецца тое, што партарганізацыя не ўцягвае ў партыйную работу намеснікаў парторгаў. Існуе няправільны падыход да гэтых людзей. Намеснік працуе толькі тады, калі адсутнічаюць парторгі. Віна ў гэтым у першую чаргу парткома, які не вырошчвае на практычнай рабоце намеснікаў парторгаў.

С. ЛЯСНЕУСКІ.

КОМСАМОЛЬЦЫ-ПАРАВОЗНІКІ

Два дні прадаўжаўся справаздачна-выбарчы сход комсамольскай арганізацыі паравознага дэпо Орша. Сакратар камітэта тав. Рысін расказаў сходу аб рабоце комсамольскай арганізацыі дэпо. У час выбараў у Вярхоўныя Советы СССР і БССР многія комсамольцы праявілі сябе выдатнымі агітатарамі, якія нясльнна мацавалі сталінскі блок комуністаў і беспартыйных. Комсамольцы тт. Шкаруба, Чарапахін, Аскальдовіч, Родаман і інш. былі добрымі агітатарамі.

Падрыхтоўка да слаўнага 20-годдзя ленінска-сталінскага комсамола і да XXI гадавіны Вялікага Кастрычніка выклікала ў комсамольцаў новы прыліў энергіі і энтузіязма. Многія комсамольцы па-баявому ўзяліся за выкананне загада № 231/Ц наркома таварыша Кагановіча. Машыністы комсамольскіх паравозаў № 209-20 (тт. Янкоўскі і Чэбрыкаў), № 708-18 (тт. Лабацэвіч і Антонаў), № 726-13 (тт. Андрэеў і Бычкоўскі) першымі падрыхтавалі свае лакаматывы да зімы, атрымалі пашпарты гатоўнасці працаваць у зімовых умовах. Іх паравозы па праву з'яўляюцца лепшымі ў дэпо.

Многія з комсамольцаў за апошні час вылучаны на кіруючую работу. Новыя кадры паказваюць узоры ў выкананні даручэнняў. Тав. Чыжык Нікалай — машыніст-крываносавец, які вылучан на пасаду машыніста-інструктара, умела вучыць моладзь — паравознікаў крываносаўскай яздзе. Прымацаваныя да яго паравозы ён падрыхтаваў да работы ў зімовых умовах. Памочнік начальніка аддзялення паравознай службы па водаснабжэнню комсамолец тав. Дудараў добра паставіў работу аддзела водаснабжэння, ўзорна падрыхтаваў да зімы вадакачкі і жылыя памяшканні.

Работа камітэта прызнана здавальняючай. У пастанове агульны сход прапанаваў нававыбранаму камітэту комсамола сур'ёзна заняцца наладжваннем палітычнай адукацыі, ростам комсамольскай арганізацыі і ўцягненнем лепшых комсамольцаў у рады партыі.

А. КЛЕБЧА.

ІНТЭЛІГЕНЦЫЯ АДАБРАЕ РАШЭННІ НАШАЙ ПАРТЫІ

З вялікім натхненнем калектыў інтэлігенцыі Белдзяржпраекта сустрэў пастанову ЦК ВКП(б) аб партыйнай прапагандзе.

Праведзены партыйнай арганізацыяй 20 лістапада сход інтэлігенцыі паказаў, якая вялікая цяга нашых кадраў да самастойнага глыбокага вывучэння тэорыі марксізма-ленінізма.

Пасля даклада аб пастанове ЦК ВКП(б) у спрэчках выступіла 11 таварышоў. У сваіх выступленнях яны гаварылі аб слабай прапагандысцкай рабоце сярод інтэлігенцыі, крытыкавалі партыйную арганізацыю за дрэннае ўцягненне яе ў грамадскую работу.

Многія ў сваіх выступленнях падкрэслівалі, што нам неабходна так пабудаваць работу, каб, як сказаў у адной з гутарак з групай архітэктараў глава совецкага ўрада тав. В. М. Молатаў, «...кожны інжынер стаў дзяржаўным дзеячом вялікага Совецкага Саюза».

Партарганізацыя павінна арганізаваць лекцыі-кансультацыі ў дапамогу вывучаючым «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)».

Сход аднадушна адобрыў пастанову ЦК ВКП(б) і намеціў мерапрыемствы па праводзенню яе ў жыццё.

Д. З. КАТКОЎ.

ДАПАМОГА ВЫВУЧАЮЧЫМ ГІСТОРЫЮ ВКП(б)

ЧАВУСЫ. Раённы партыйны кабінет у апошні час пачаў наладжваць работу па аказанню дапамогі вывучаючым Гісторыю ВКП(б). Тут добра абсталяваны радыё-аудыторыя, чытальная зала, пакоі для самастойнай работы, ёсць наглядныя дапаможнікі. У бібліятэцы кабінета ёсць многа твораў класікаў марксізма-ленінізма. Набыта 5 экзэмпляраў збору твораў В. І. Леніна, 8 камплектаў твораў І. В. Сталіна, выпісваюцца ўсе цэнтральныя і рэспубліканскія газеты, многа журналаў.

Партыйны кабінет стаў цэнтрам палітычна-выхаваўчай работы не толькі сярод комуністаў, але і сярод беспартыйных работнікаў. Зараз пастаяннымі наведвальнікамі кабінета сталі ўрачы, настаўнікі, аграномы, служачыя совецкіх устаноў. Тут праводзіцца кансультацыя для вывучаючых Гісторыю ВКП(б).

25 лістапада ў парткабінеце прачытана лекцыя па першаму раздзелу «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» — «Барацьба за стварэнне соцыял-дэмакратычнай рабочай партыі ў Расіі». На лекцыі прысутнічалі работнікі гандлю, сувязі, урачы, бухгалтары і іншыя. Апрача гэтага, у партыйным кабінеце прачытаны дзве лекцыі для настаўнікаў горада і вёскі — адна па першаму раздзелу «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», другая—аб міжнародным становішчы.

Рэалізаваны прапановы комуністаў

ДАМАНАВІЧЫ. На справаздачна-выбарчым сходзе тэрытарыяльнай пярвічнай партыйнай арганізацыі Даманавіцкага сельсовета комуністы прызналі работу парторга нездавальняючай. Таварышы ўнеслі рад канкрэтных прапаноў па паляпшэнню партыйна-палітычнай работы.

Прайшло больш 5 месяцаў пасля справаздачна-выбарчага партыйнага схода. На аснове прынятага рашэння партарганізацыя ліквідавала недахопы ў партыйнай рабоце. Па плану падрыхтоўваюцца і праводзяцца партыйныя сходы, наладжана партыйная гаспадарка, палепшана выхаванне спачуваючых, наладжана кіраўніцтва і дапамога комсамольскай арганізацыі. За 5 месяцаў партарганізацыя прыняла ў рады ВКП(б) чатырох чалавек. Тры таварышы прыняты ў групу спачуваючых. У актыўнае партыйнае жыццё ўцягнуты не толькі комуністы, але і спачуваючыя.

КАНСУЛЬТАЦЫЯ

АБ ПАБУДОВЕ КОМУНІЗМА Ў АДНОЙ КРАІНЕ*)

Ці магчыма існаванне поўнага комуністычнага грамадства ў краіне пры наяўнасці капіталістычнага акружэння і, калі магчыма, то якім чынам будзе арганізавана абарона комуністычнага грамадства? Калі комуністычнае грамадства будзе існаваць у капіталістычным акружэнні, то ці будзе захавана тады, пры комунізме, пастаянная армія і, значыць, дзяржава?

Адказваючы на гэтыя пытанні, трэба выходзіць з вучэння марксізма-ленінізма, творча развітага і ўзнятага на больш высокую ступень настаўнікам нашай партыі таварышам Сталіным.

[illegible]

Што-ж датычыць вышэйшай фазы комунізма, то звычайна ў нашай прапагандысцкай рабоце да гэтага часу выходзілі з таго, што на вышэйшай фазе комунізма дзяржава пры ўсякіх умовах павінна адмерці, што павінны адмерці такія органы дзяржавы, як пастаянная армія.

Энгельс указваў у рабоце «Анты-Дзюрынг», што, калі не будзе ні аднага грамадскага класа, які трэба трымаць у падуладнасці, калі не будзе сутычак класаў [illegible], тады не будзе нічога, што было-б неабходна трымаць у дзяржаве. «Першы акт, у якім дзяржава выступае сапраўды як прадстаўнік усяго грамадства,—узяцце ва ўладанне сродкаў вытворчасці ад імя грамадства,—з'яўляецца ў той-жа час апошнім самастойным актам яе, як дзяржавы. Умяшанне дзяржаўнай улады ў грамадскія адносіны становіцца тады ў адной галіне за другою лішнім і само сабой засынае. Месца правіцельства над асобамі заступае распараджэнне рэчамі і кіраўніцтва працэсамі вытворчасці. Дзяржава не «адмяняецца», яна адмірае» (Ф. Энгельс «Анты-Дзюрынг», стар. 230. Выд. 1938 г.).

Ставячы так пытанне аб адміранні дзяржавы пры комунізме, Энгельс браў пытанне чыста тэарэтычна, браў з'яву (у даным выпадку комуністычнае грамадства), так сказаць, у чыстым выглядзе, адыходзячы ад умоў асяроддзя. У нашых умовах узяць пытанне аб адміранні дзяржавы ў чыстым выглядзе — значыць адыйсці ад міжнароднай абстаноўкі.

У сапраўднасці, у жывым палітычным жыцці, мы ніяк не можам «адыйсці» ад міжнароднай абстаноўкі. Совецкае грамадства існуе не ў беспаветраным прасторы. Акружэнне, у якім пакуль што знаходзіцца краіна перамогшага соцыялізма, гэта — капіталістычнае акружэнне, непрымірыма варожае соцыялізму.

Можна таксама меркаваць, што Энгельс у сваёй пастаноўцы пытання аб адміранні дзяржавы зыходзіў з магчымасці адначасовай перамогі соцыялізма ва ўсіх галоўных капіталістычных краінах. З гэтай установкі аб адначасовай перамозе соцыялізма ва ўсіх капіталістычных краінах зыходзілі Маркс і Энгельс у эпоху дамонапалістычнага капіталізма.

Але ва ўмовах эпохі імперыялізма, як гэта даказаў Ленін у сваіх работах, якія з'яўляюцца развіццём і прадаўжэннем марксізма, «соцыялізм не можа перамагчы адначасова **ва ўсіх** краінах. Ён пераможа першапачаткова ў адной або некалькіх краінах, а астатнія на працягу некаторага часу астануцца буржуазнымі або дабуржуазнымі. Гэта павінна выклікаць не толькі трэнні, але і прамое імкненне буржуазіі іншых краін да разгрому пераможнага пралетарыята соцыялістычнай дзяржавы. У гэтым выпадку вайна з нашага боку была-б законнай і справядлівай. Гэта была-б вайна за соцыялізм, за вызваленне іншых народаў ад буржуазіі» (т. XIX, стар. 325).

[illegible] больш або менш працяглы перыяд не толькі «мірнай», але і працяглай, узброенай барацьбы паміж соцыялістычнай і капіталістычнай сістэмамі гаспадаркі, пакуль не будзе канчаткова пераможаны капіталізм ва ўсім свеце, пакуль не будзе забяспечана **канчатковая перамога соцыялізма** ва ўсім свеце або па крайняй меры ў рашаючых капіталістычных краінах.

У сваёй гутарцы з першай амерыканскай рабочай дэлегацыяй у 1927 годзе таварыш Сталін наступным чынам вызначаў умовы **канчатковай** перамогі комунізма, поўнага таржаства комуністычнага грамадства:

«Што датычыць міжнародных умоў, неабходных для поўнага таржаства комунізма, то яны растуць і будуць расці па меры нарастання рэволюцыйных крызісаў і рэволюцыйных узрываў рабочага класа ў капіталістычных краінах. Нельга прадстаўляць справу так, што рабочы клас адной краіны ці некалькіх краін будзе ісці к соцыялізму і тым больш к комунізму, а капіталісты іншых краін будуць глядзець на гэта раўнадушна і сядзець склаўшы рукі. Тым больш нельга прадстаўляць, што рабочы клас у капіталістычных краінах згодзіцца быць простым гледачом пабеданоснага развіцця соцыялізма ў той ці іншай краіне. На самой справе капіталісты будуць рабіць усё залежачае ад іх для таго, каб задушыць такія краіны. На самой справе кожны сур'ёзны крок к соцыялізму і тым больш к комунізму ў той ці іншай краіне немінуча будзе суправаджацца нястрымным парывам рабочага класа капіталістычных краін да заваявання дыктатуры і соцыялізма ў гэтых краінах» («Пытанні ленінізма», стар. 193—194. 10-е выд.).

Як мы бачылі вышэй, Энгельс у сваёй пастаноўцы пытання аб адміранні дзяржавы зыходзіў з таго, што ў разглядаемым ім грамадстве ўжо няма варожых адзін аднаму антаганістычных класаў, значыць, не будзе каго падаўляць; знікне патрэбнасць у дзяржаве, выконваючай гэту функцыю. Аднак калі мы перанясем гэту пастаноўку пытання на міжнародную арэну, то ўбачым, што аж да канчатковай перамогі соцыялізма на арэне сусветнай гаспадаркі і канчатковага паражэння капіталізма астаюцца варожыя соцыялізму класы і іх дзяржавы, з якімі немінуча барацьба.

Зыход барацьбы паміж соцыялізмам і капіталізмам у канчатковым рахунку прадвызначан тым, што велізарнае насельніцтва зямнога шара ўцягваецца ў рэволюцыйную барацьбу супроць капіталізма.

Указваючы на немінучасць канчатковай перамогі соцыялізма ў надыходзячых сутычках з імперыялістычнымі дзяржавамі, Ленін пісаў у артыкуле «Лепш менш, да лепш»:

«...Зыход барацьбы ў агульным і цэлым можна прадбачыць толькі на той аснове, што гіганцкая большасць насельніцтва зямлі ў канцы-канцоў абучаецца і выхоўваецца к барацьбе самім капіталізмам.

Зыход барацьбы залежыць, у канчатковым рахунку, ад таго, што Расія, Індыя, Кітай і т. п. складаюць гіганцкую большасць насельніцтва. А іменна гэта большасць насельніцтва і ўцягваецца з незвычайнай быстрынёй у апошнія годы ў барацьбу за сваё вызваленне, так што ў гэтым сэнсе не можа быць ні цені сумнення ў тым, якое будзе канчатковае рашэнне сусветнай барацьбы. У гэтым сэнсе канчатковая перамога соцыялізма зусім і безумоўна забяспечана» (т. XXVII, стар. 416—417).

У другім месцы Ленін пісаў:

«Няма сумнення, што соцыялістычная рэволюцыя ў Еўропе павінна наступіць і наступіць. Усе нашы надзеі на **канчатковую** перамогу соцыялізма аснованы на гэтай упэўненасці і на гэтым навуковым прадбачанні» (т. XXII, стар. 194).

Ва ўмовах эпохі перамогі соцыялізма на адной шостай частцы зямлі і барацьбы [illegible]

Працяг. Пачатак гл. у нумары за 27 лістапада.

Гадоў 20—15 таму назад, калі прагрэс [illegible]

ПАДРЫХТОЎКА ДА ЎСЕСАЮЗНАГА ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА. НА ЗДЫМКУ: плакат, выпушчаны інстытутам выяўленчай статыстыкі.

Рэпрадукцыя В. Фішмана (СФ).

КАНФЕРЭНЦЫЯ НАВУКОВЫХ РАБОТНІКАЎ ЛЯСНОЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

ГОМЕЛЬ. Адкрылася канферэнцыя навуковых і інжынерна-тэхнічных работнікаў лясной прамысловасці і лясной гаспадаркі БССР. На канферэнцыі прысутнічае 100 чалавек—прафесараў, навуковых работнікаў, інжынераў і тэхнікаў.

У першы дзень работы канферэнцыя заслухала даклад аб рэалізацыі ўказанняў таварыша Сталіна на прыёме ўдзельнікаў усесаюзнай нарады па справах вышэйшай школы, справаздачу оргбюро навуковага інжынерна-тэхнічнага таварыства і рэвізійнай камісіі.

...шахматны турнір

чы на тое ніякіх падстаў, стаў іграць на выйгрыш. Рэзультатам гэтага з'явілася толькі аслабленне яго ўласнай пазіцыі. У давяршэнне да гэтага Алёхін прагледзеў размен ферзяў і страціў ракіроўку. Файн стварыў моцны націск па адной з цэнтральных ліній, астраумна камбінуючы яго з націскам пешкі на ферзевым фланзе. Прабуючы абараніць свае слабыя месцы, Алёхін стаў блукаць каралём па ўсёй дошцы, страціў паслядоўна адну за другой 3 пешкі і ў адкладзенай пазіцыі не мае ніякіх шансаў на выратаванне.

У партыі Рэшэўскі — Эйве ўпершыню ў гэтым турніры была прыменена артадаксальная абарона ферзевага гамбіта. Праціўнікі ўхіліліся ад магчымага абвастрэння і на 32 ходзе згадзіліся на нічыю.

Пасля 13 тураў стварылася цікавае становішча: трое ўдзельнікаў маюць па 7 ачкоў, але ў Кераса пры гэтым дзве адкладзеныя партыі, у Файна — адна і ў Батвініка няма адкладзеных; у траіх — па 6 ачкоў, але, зноў-такі, у Алёхіна — дзве адкладзеныя, у Рэшэўскага — адна і ў Эйве — ні адной. Капабланка мае 5 ачкоў, Флор — 4.

Учора даігрываліся адкладзеныя партыі. Сёння іграецца заключны тур, у якім сустракаюцца: Файн—Керэс, Алёхін—Батвінік, Капабланка—Эйве і Рэшэўскі—Флор.

рай ужывання» з боку грамадства [illegible] Мікіртумаў. Мэта прыезду — абмен пытам работы, а таксама таварыская сустрэча па шахматах.

25 лістапада госці знаёміліся з [illegible] шым клінічным гарадком. Вечарам [illegible] клубе медработнікаў адбылася сус[трэ]ча ўрачоў Менска са сваімі гасцямі.

У гэты-ж дзень адбылася першая [су]стрэча па шахматах.

27 лістапада адбудзецца другая [су]стрэча па шахматах.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

ЛОЎКАСЦЬ РУК...

Раённая гарадоцкая газета «Большэвіцкая праўда» (адказны рэдактар [illegible] Ермаковіч) у нумары 127 змясціла [за] подпісам М. Еўдакімава заметку— [«Н]правільная практыка праводзе[ння] агульных калгасных сходаў».

Тэма — надзённая і патрэбная. [Але] калі чытаеш гэту заметку, — сл[овы,] фразы, абзацы знаёмыя; дзесьці [яны] надрукаваны.. Зацікавіліся. Аказваецца у «Звяздзе» за 30 кастрычніка быў [на]друкаван артыкул «Падняць аўтар[ытэт] схода калгаснікаў», які пачынаецца:

«Усе асноўныя пытанні калгас[нага] жыцця: прыём і выключэнне з [калгас]аў, выбары праўлення і рэўка[місіі,] зацвярджэнне гадавых справазд[ач і] прыходна-расходнага каштарыса, [за]цвярджэнне норм выпрацоўкі, [да]вораў, стварэнне фондаў і т. [д.] вырашае толькі агульны сход. [Ён] — гаспадар калгаса. «Агульны [сход] з'яўляецца вышэйшым органам [кі]раўніцтва арцелі» (з Статута [сельгасарцелі]).

У «Большэвіцкай праўдзе» зам[етка] пачынаецца:

«Усе асноўныя пытанні калгас[нага] жыцця...»

і т. д., як у газеце «Звязда», пры[чым] цытату з Статута сельгасарцелі Е[ўда]кімаў выдае за свой «твор»...

У «Звяздзе» наступны абзац п[ачы]наецца так:

«У сельгасарцелі імя Куйбыш[ава] Вяліка-Негнаўскага сельсовета, [схо]ды адбываюцца нерэгулярна...»

У «Большэвіцкай праўдзе»:

«У сельгасарцелі імя Сталіна, [Гара]доцкага сельсовета, сходы [скліка]ваюцца нерэгулярна...»

і т. д., кожны абзац слова ў сл[ова,] кропкі, коскі — усё супадае з арт[ыку]лам у «Звяздзе». У наяўнасці — г[рубы] плагіят.

Нас здзіўляе, як гэта рэдактар [тав.] Ермаковіч дазваляе М. Еўдакімаву [сярод] белага дня, без усякага сумн[ення] займацца крадзяжом. Такія «практы[кава]нні» Еўдакімава да добрага г[а]не давядуць.

Дзеннік

27 лістапада, у 7 гадзін вечара, у [...] партактыва адбудзецца інструкцыйны д[аклад] для агітатараў і дакладчыкаў аб жыцці [і рэ]волюцыйнай дзейнасці тав. С. М. Кірава. Білеты атрымаць у райкомах КП(б)Б.

Вык. абавязкі адказнага рэдакта[ра] **Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.**

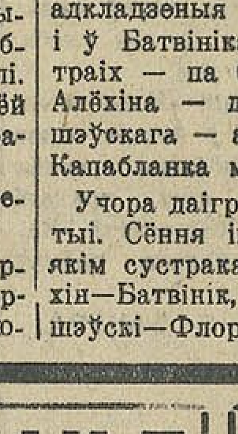

...СЦЕ

...СЕДЫ

...АТУ

...ЕФОН

СВОЕЧАСОВА ПАДПІШЫЦЕСЯ на 1939 год НА

ШТОДЗЕННУЮ ГАЗЕТУ „ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ“ орган Наркамхарчпрома СССР і ЦК прафсаюзаў рабочых харчовай прамысловасці.

„СБОРНИК ПРИКАЗОВ И РАС[ПО]РЯЖЕНИЙ НАРКОМПИЩЕПРО[МА] СОЮЗА ССР“. У зборніку рэгулярна друкую[цца] загады, распараджэнні і цыркул[я]ры Наркамхарчпрома СССР па ў[сіх] галінах харчовай прамысловасці.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

НА ГАЗЕТУ:
1 мес.— 2 руб. 50 кап.
3 » —7 » 50 »
6 » —15 »
12 » —30 »

НА ЗБОР ЗАГАДАЎ— на 12 мес.—30 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА выдавецтвам газеты «Пищевая Инд[устрия]» (Москва, проезд Владимирова 6) [illegible] і ўсімі паштовымі аддзяленнямі.

ДА ЎВАГІ калгасаў, соўгасаў, гужтранспартных арганізацый, калгаснікаў і аднаасобнікаў

КОНСКІ ВОЛАС — ВЕЛЬМІ КАШТОЎНАЯ СЫРАВІНА для прамысловасці і экспарта.

СТРЫЖЫЦЕ ХВОСТ І ГРЫВУ Ў КОНЕЙ.

[illegible]

Чэрыкаўскі РК КП(б)Б праводзіць значную работу з уступіўшымі ў партыю. НА ЗДЫМКУ: сакратар Чэрыкаўскага РК КП(б)Б тав. Шустэр (справа) гутарыць з уступіўшымі ў партыю т.т. [illegible], Мурашка і Кукуй. Фота Розэнблата (СФ).

стычнай інтэрвенцыі ў 1918—1920 гадах. [illegible]

...ОУНАСЦЮ ВЫДАТКАВАЦЬ СРОДКІ НА НАРОДНУЮ АСВЕТУ

Выключныя клопаты праяўляюць на... партыя і ўрад да школы, да на...аўніка, да навучання і выхавання ...шай шчаслівай совецкай дзетвары. ...гэтым яскрава сведчыць бюджэт, ...адугледжаны на культурнае будаў...цтва.

Партыя і ўрад не шкадуюць сродкаў ...патрэбы народнай асветы. Ні адна ...аіна ў свеце ніколі не расходвала і ...расходуе такіх велізарнейшых срод...ў на народную асвету, як гэта ро...ць совецкая дзяржава. Па БССР на ...38 г. асігнавана на народную асвету ...2.740 тысяч рублёў, што складае ...ыш 40 проц. да ўсяго бюджэта БССР ...ля параўнання адзначым, што ў Япо..., напрыклад, расходы на народную ...вету складаюць па бюджэта 2,6 проц., ...Італіі—5 проц. Наша дзяржава расхо...е ў сто раз больш сродкаў на на...дную асвету чым расходвала старая ...рская Расія ў 1913 г. За дваццаць ...і совецкай улады ў нашай краіне па...давана столькі школ, колькі царская ...сія пабудавала за дзвесце год. Па ...шай рэспубліцы за адзін толькі ...38 г. на 60 школ асігнавана было ...ыш 20 мільёнаў рублёў. Большасць ...кол з гэтай колькасці пабудавана бы...ў кароткі тэрмін — за адзін летні ...зон, а астатнія зараз дабудоўваюц... Школы, якія будуюцца совецкай ...адай, — гэта новыя сталінскія шко...і, якія поўнасцю адпавядаюць усім ...дагагічным патрабаванням. Гэта пры...жыя, утульныя, добра абсталяваныя ...колы з вялікай колькасцю святла і ...ветра. На адзін рамонт школ скары...ана ў гэтым годзе па цэнтрбюджэ... каля 7 мільёнаў рублёў. Вырасла ...тэрыяльная база нашай совецкай ...колы. Школа мае ўсе даныя, каб за...спечыць больш высокую якасць ву...бна-выхаваўчай работы, набыць як ...адворны, так і ўнутраны культурны ...гляд, навесці ў сябе сапраўды боль...вiцкі парадак.

Але ў выніку адсутнасці патрэбнай ...агі і клопатаў з боку многіх кірэўні...ў сельсоветаў і райвыканкомаў зры...ецца фінансаванне школ па мясцова...у бюджэту. Бюджэтны год падыхо...ць к канцу, а значная частка срод...ў, адпушчаных партыяй і ўрадам ...я школ, яшчэ не скарыстана. Так, ...прыклад, у Бярэзінскім раёне не ...арыстана яшчэ 450 тысяч рублёў, ...то складае 60 процантаў усёй сумы ...оджэта школ. У Круглянскім раёне ...эпелеўская і паўлаўская сярэднія ...колы скарысталі свой бюджэт толькі ...50 процантаў. Бабініцкая сярэдняя ...кола, Ветрынскага раёна, Віцебскай ...бласці, скарыстала бюджэтныя асіг...ванні на 45 процантаў. Па ўсяму гэтаму раёну школы скарысталі бюджэт толькі на 40 проц. Зусім спынілі фінансаванне школ Даманавіцкі і Рудзянскі сельсоветы, Чэрвеньскага раёна, Менскай вобласці. Тут пачатковыя школы яшчэ не атрымалі 60 тыс. руб. Па Уздзенскаму раёну з 2 мільёнаў рублёў, асігнаваных на школы, яшчэ не скарыстана 700 тысяч рублёў. Па гор. Барысаву бюджэт школ на першае кастрычніка 1938 г. скарыстан толькі на 60 проц. Школамі Свяцілавіцкага раёна, Гомельскай вобласці, бюджэт скарыстан на 40 проц., а школы Даманавіцкага раёна, Палескай вобласці, скарысталі бюджэт на 33 проц.

Нескарыстанне сродкаў падае на такія артыкулы, як наглядныя і іншыя вучэбныя дапаможнікі, бібліятэкі, у якіх школы адчуваюць вялікую патрэбу, на забеспячэнне апалам і іншым гаспадарчым абсталяваннем.

Не гледзячы на пастанову СНК СССР ад 10 красавіка 1936 года аб своечасовай выплаце зарплаты настаўнікам, некаторыя раёны зарплату настаўнікам выплачваюць нясвоечасова. Зарплата тэхнічна-абслугоўваючаму персаналу не выплачваецца многімі сельсоветамі на працягу 2—3 месяцаў. Не лепш абстаіць справа з фінансаваннем дзіцячых садоў, дамоў соцкультуры і іншых культурна-асветных устаноў, бюджэт якіх па многіх раёнах на 1 кастрычніка скарыстан толькі на 45—60 процантаў.

Зусім іншае становішча мы маем там, дзе старшыні сельсоветаў і райвыканкомаў чула і ўважліва адносяцца да патрэб нашых школ і праяўляюць сталінскія клопаты аб школе. Напрыклад, загадчыкі і дырэктары школ Капыльскага раёна ніяк не могуць паскардзіцца на сельсоветы і райвыканком, бо сродкі, адпушчаныя на патрэбы народнай асветы, тут своечасова выдаюцца.

Як відаць з прыведзеных фактаў, справа фінансавання школ многіх раёнаў знаходзіцца ў пагражаючым становішчы. Ведаючы аб гэтым, Наркамфін БССР не прымае дзейсных мер. Гэтай справай неадкладна трэба заняцца СНК БССР. Трэба прымусіць бестурботных кіраўнікоў павярнуцца тварам да совецкай школы, да совецкага настаўніка, да совецкага вучня, бо культурны выгляд школы, належнае абсталяванне яе з'яўляецца адной з неабходных умоў, якія забяспечваюць высокаякасную пастаноўку вучэбна-выхаваўчай работы ў школе. Адпушчаныя партыяй і ўрадам сродкі на народную асвету павінны быць да канца бюджэтнага года поўнасцю скарыстаны.

Я. МАРОЗАЎ.

ДЭПУТАТЫ ЗА ВУЧОБАЙ

...У Беларускай вышэйшай комуністыч...ай сельскагаспадарчай школе імя ...еніна ідзе чарговы набор студэнтаў ...а 1939 вучэбны год. Ужо залічана ка...я 110 чалавек.

...У ліку будучых студэнтаў рад дэпу...татаў Вярхоўных Советаў СССР і БССР. ...школу залічаны — дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, шофер калгаса імя Дзержынскага тав. А. І. Мацюшэнка, дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР: тав. І. М. Рыбак — брыгадзір трактарнай брыгады Старадарожскай МТС, тав. У. І. Прахарэнка — старшыня калгаса «Вольная праца», Бабруйскага раёна; тав. А. І. Югасёва — дырэктар Касцюковіцкай МТС.

Цяпер у школе вучацца дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР — брыгадзір трактарнай брыгады Заслаўскай МТС, выбраны старшынёй райвыканкома тав. І. Т. Значонак; брыгадзір трактарнай брыгады Капыльскай МТС — ордэнаносец, нядаўна прынятая ў кандыдаты партыі тав. С. П. Рачок, дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР — кузнец-стаханавец менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава тав. А. П. Ціханаў і брыгадзір жаночай трактарнай брыгады Лагойскай МТС тав. С. Ю. Міклашэўская.

У сувязі з тым, што дэпутаты, якія знаходзяцца на вучобе, адначасова вядуць вялікую дзяржаўную работу па выкананню сваіх дэпутацкіх абавязкаў, дырэкцыя школы прадаставіла кожнаму дэпутату-студэнту асобны пакой з тэлефонам і па патрабаванню дае аўтамашыну для выездаў па справах выбаршчыкаў. Нядаўна адбыўся выпуск 50 слухачоў, прызначаных дырэктарамі МТС, начальнікамі палітаддзелаў саўгасаў, памочнікамі дырэктараў МТС па палітчасці.

ПАСТАНОВЫ ЗАМЕСТ ЖЫВОЙ СПРАВЫ

Г. ПАУЛАУ.

БІБЛІЯТЭКА ЧЫГУНАЧНІКАЎ

...Гуртакоўцы прачыталі і абмеркавалі творы: Н. Астроўскага — «Як гартавалася сталь» і «Народжаныя бурай», Віктара Гюго — «93-ці год», Шмерлінга — «Катоўскі».

Памочнік машыніста тав. Алехновіч Георгій за год прачытаў 24 кнігі, сярод якіх—«Атапленне паравоза», «Ваджэнне цяжкавагавых паяздоў». Зараз тав. Алехновіч з'яўляецца машыністам-крываносаўцам Жлобінскага аддзялення чыгункі.

Бібліятэка мае на лініі 14 бібліятэк-перасовак.

ФАБРЫЧНАЯ ЛАБАРАТОРЫЯ

С. НЕУСКІ. Н. НАУМАУ.

РАБОЧАЯ СТУДЫЯ ВЫЯЎЛЕНЧАГА МАСТАЦТВА

...Кожны выхадны дзень у студыі збіраюцца мастакі-самавучкі рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі, служачыя фабрыкі. Пад кіраўніцтвам беларускага мастака тав. Шэўчэнка яны вучацца выяўленчаму мастацтву. Апрача практычнай работы яны слухаюць тэарэтычныя лекцыі.

Ужо хутка год, як існуе фабрычная студыя. Яна стала цэнтрам творчай працы самадзейных мастакоў. У чэрвені бягучага года, напярэдадні выбараў у Вярхоўны Совет БССР была наладжана выстаўка, на якой было прадстаўлена 200 работ студыйцаў, а так... «Ленін у Смольным», сын качагара Гіман Грудавік — «Пайманне шпіёна» і т. д. Апрача гэтых таварышаў у студыі навучаюцца — работнік пажарнай аховы тав. Лавераў, рабочы лесабіржы тав. Куперман. Усяго 12 чалавек.

Зараз фабрычныя мастакі рыхтуюцца да другой мастацкай выстаўкі, якую мяркуецца правесці ў пачатку 1939 года. Пётр Каўшэўны пачынае работу над вялікай арыгінальнай карцінай. У цэнтры карціны, якая саставіцца з 200 тыс. рознакаляровых запалак, будзе партрэт таварыша Сталіна, акаймлёны беларускім вышывальным узорам.

Н. ГРОЗАЎ.

Пісьмы ў рэдакцыю

ЗЛАЧЫНСТВЫ У КАЛГАСЕ

(Пісьмо калгаснікаў)

Тры подпісы.

ТАЛАЧЫНО. (Кар. «Звязды»). Пры праверцы на месцы ўсе факты, указаныя ў пісьме калгаснікаў, поўнасцю пацвердзіліся.

Калгас імя Валадарскага знаходзіцца ў самым цэнтры Палюдаўскага сельсовета. Тут вельмі часта бываюць розныя прадстаўнікі раённых партыйных і совецкіх арганізацый, але яны не заўважаюць шкодніцкай, варожай работы, якая праводзіцца ў калгасе.

Толькі за гэты год у калгасе скалечана 6 лепшых коней, 2 загінула і абартавалі 2 конематкі. У гарачыя летнія дні коні цэлымі днямі стаялі на полі няпоенымі. Старшыня калгаса Міхась Сімановіч і брыгадзір Леановіч даручылі летам вартаваць коней гр. Карабіцкаму Ф., які ніколі не лічыўся членам калгаса. Здзеклівыя адносіны да цягавай сілы прывялі да таго, што ўсё конскае пагалоўе збіта.

У калгасе адсутнічае працоўная дысцыпліна. Гэта значна адбілася на ўборцы. Калгас панёс вялікія страты пры ўборцы ільну і збожжавых. На калгасным полі асталіся ў зямлі нявыкапанымі сотні пудоў бульбы. Дапушчана псаванне ільнатрасты. Два стагі насеннай канюшыны і зараз стаяць на полі неабмалочанымі. Іх страўліваюць коні і свінні.

Старшыня калгаса Сімановіч і брыгадзір Леановіч груба парушаюць статут сельгасарцелі. Без ведама калгаснікаў праўленне аддало ўчастак сенажаці ў 2,25 га калгасу «Краіна Советаў» пад выпас для жывёлы. Аграмаджаныя калгасныя будынкі пры садзейнасці праўлення разбазарваюцца.

Брыгадзірам калгаса працуе хуліган Кастусь Леановіч. Яго некалькі разоў судзілі за хуліганства, раскраданне калгаснай маёмасці і здзеклівыя адносіны да коней. Леановіч яўна здзекуецца над калгаснікамі. Былі выпадкі, калі ў самы гарачы час уборкі ён не дапускаў да работы асобных калгаснікаў.

Былы старшыня калгаса Іван Прыжывальскі растраціў 650 руб. Грошы з растратчыка праўленне і не падумала спагнаць. Наадварот, яно стала на шлях патурання растратчыку. Па ініцыятыве праўлення гэтымі днямі агульны сход калгаснікаў памілаваў растратчыка Прыжывальскага, спісаўшы з яго частку растрачаных грошай.

Сігналаў аб варожай дзейнасці ў калгасе імя Валадарскага ёсць дастаткова ў райвыканкоме, райкоме партыі, МТС і райза. Але замест таго, каб дэтальна праверыць і прыняць адпаведныя меры, райвыканком займаецца агульнымі адпіскамі.

Калгасу імя Валадарскага патрэбна хутчэйшае аздараўленне і сапраўднае большавіцкае кіраўніцтва.

С. КАЗНАЧЭЕУ.

ШЧАСЦЕМ ДЫША КАЛГАСНАЯ ЗЯМЛЯ

Пад размашыстымі, агаленымі сцюдзёнымі ветрамі восені, ліпамі і вербамі, на высокім беразе многаводнай рыпяці стройнымі радамі размясціліся дамы калгаснікаў і дабротныя будынкі калгаса «Совецкая Беларусь». На ламаных верхавінах некалькіх дрэў чарнеюць апусцелыя гнёзды буслаў.

...Раніца. Першы замаразак — прадвеснік блізкай зімы — пасрэбрыў абшырныя калгасныя сенажаці, пабяліў галінкі дрэў, скаваў чорнае ворыва зямлі. Прамёрзлая зямля гучыць, як бубен. Мо' таму так выразна і гулка над ваколіцай разносіцца нескладаны, але бадзёры напеў дудкі калгаснага пастуха і неяк асабліва прызыўна мычаць каровы. Дзесьці ў затоках ракі, ламаючы крыламі кволы лёд, купаюцца гусі, важна кракаюць качкі, па вёсцы пераклікаюцца пеўні. Ядранае паветра напоена прыемнымі пахамі страў, якія гатуюцца ў хатах калгаснікаў.

А яшчэ некалькі тыдняў таму назад ваколіцы калгаса будзіў размераны рукат трактарных матораў і гул малатарні. У калгасе заканчваліся апошнія работы. Зараз ціха: усе работы даўно закончаны, свірны завалены залацістым збожжам, жывёле падрыхтавана цёплая і сытая зімоўка, сцюдзёная восень прынесла ў хаты калгаснікаў новую радасць, яшчэ большае багацце і дастатак.

***

Учора ў калгасе адбывалася вяселле, дзевятнаццатае па ліку ў гэтым годзе. Ажаніліся — нядаўна дэмабілізаваны з Чырвонай Арміі комсамолец-калгаснік Пятро Рамаshowскі і дачка калгасніка Ігната Саскевіча Соня. Каханне іх было працяглым і моцным. Будучы ў Чырвонай Арміі, Пятро захоўваў у сваёй памяці пяшчотны і гарачы развітальны пацалунак Соні. Перапісваліся. У пісьмах дзяліліся сваімі радасцямі і смуткам, прыгожа малявалі будучыню.

Прышоўшы з арміі, Пятро зайшоў да будучага цесця, якога ў вёсцы завуць «тысячнікам» за тое, што сям'я Ігната Саскевіча атрымала ад совецкай дзяржавы па многасямейнасці ўжо 8 тысяч рублёў дапамогі.

— Жаніцца з Соняй парашылі, — сарамліва паведаміў ён, — але для вас не сакрэт, што я быў у арміі, прапа- дзён, можна сказаць, не маю і мо' не так ладна атрымаецца, як гэта патрэбна па-заможнаму, па-калгаснаму...

— А ты не бядуй, ласкава пахлопаў па пляччу будучага зяця Ігнат, — ты мне толькі скажы — Соню кахаеш?

— Кахаю.

— Ну і больш нічога не трэба. Яна цябе таксама кахае, у гэтым я больш чым упэўнен. А наконт вяселля будзь спакойным — дабра ў мяне хопіць яшчэ не на адно вяселле...

Вяселле было многалюдным і багатым. У прасторных і светлых дамах маладога і маладой было ўдосталь рознастайных закусак і віна. Сталы былі завалены шматлікімі стравамі, пачынаючы ад фаршыраванай, смажанай і сушанай рыбы, мяса і сала, у рознастайных яго формах, і канчаючы наздраватымі пірагамі і пульхнымі пампушкамі. Вёска грымела песнямі, поўнілася людской радасцю. У пасаг маладым Ігнат даў карову. Для сваёй сям'і асталася яшчэ адна карова і двухгадовая цёлка, якая прызначана ў пасаг другой дачцы — Ганні.

І вось сёння, на другі дзень вяселля, да Ігната Саскевіча прышла амаль уся яго радня. Ганаровае месца за сталом заняў 80-гадовы, згорблены старасцю, але яшчэ моцны на від, шыракаплечы бацька, дзед і прадзед шматлікага патомства Саскевічаў — Стахей Якімавіч. Побач расселіся сыны, дочкі, нявесткі, унукі, праўнукі і прапраўнукі. Кожны з іх ласкава называе Стахея: «Дзеду».

— Мо' яшчэ чарачку вып'ем, дзеду?— ветліва звяртаюцца да яго. І дзед, крэкчучы і размашыста выціраючы далонню рукі пасівелую бараду і такія-ж вусы, перакульвае яшчэ адну чарачку. Потым, павольна закусваючы, прадаўжае перарваную гутарку:

— Не тая, дзеткі, зямля стала, зусім не тая. На маіх вачах яна так хутка ўгору пайшла і па іншаму дыхаць стала — вольна і радасна, нібы ланцугі з яе знялі...

— Не ў зямлі, дзеду, справа, — перабівае яго сын Сямён, — жыццё наша другім стала, таму і зямля змянілася, угору пайшла, нечуваныя ўраджаі нам прыносіць пачала. Зямля ў нашай вёсцы, можна сказаць, не прыбавілася. Калісь хлеба мы з яе не елі, а пірагоў і ў вочы не бачылі, а зараз нашы калгаснікі чорны хлеб адвыклі есці, усё пшанічны, бач, на сталах ляжыць...

— Як-жа з зямлі хлеб есці можна было, калі я толькі адной рукой працаваў на сябе, а другой на свайго супастата — пана, — гаворыць Стахей.— Сваю зямлю ноччу прыходзілася апрацоўваць, а ўдзень—панскую. І хіба так апрацоўвалася яна, як зараз у калгасе. Гэта-ж ніколі не чуваць было, каб з аднаго гектара да трохсот пудоў проса здымалі...

Гутарка пераскаквае з адной тэмы на другую. Робяцца параўнанні, успаміны, прыводзяцца прыклады выключнага беспраўя, дзікасці, жабрацтва і нястачы сялян-палешукоў у мінулым.

Дзяльба ў гаспадарцы была поўным разарэннем. Стахей Якімавіч меў два гектары ворнай зямлі. Гэту зямлю трэба было раздзяліць паміж 6 сынамі і частку пакінуць сабе. Старэйшага сына Андрэя прышлося выправіць у прымы; Ігната аддзялілі, даўшы яму чвэртку гектара ворнай зямлі і столькі-ж сенажаці.

— Што хочаш, то і рабі — вось як было, — прыпамінае Ігнат, — ні кола, ні двара і зямлі няма. А што чалавек мог рабіць без зямлі, без грошай, ды яшчэ без хаты? З жонкай, вядома, сварка, непрыемнасці.

— Гэта, як у той прыказцы, — перабіла Ігната яго нявестка Насця: — калі ў гумне не малоціцца, то ў хаце калоціцца. А цяпер няма чаго сварыцца — усяго хапае.

У параўнанне Ігнат расказвае, як пяць год таму назад ён аддзяляў старэйшага свайго сына трактарыста Мішу. Калгас даў яму сядзібу, дапамог пабудаваць хату, і на працягу года Міша стаў поўным гаспадаром.

— Ды навошта далёка хадзіць, — умешваецца ў гутарку жонка Ігната Параска, — вазьміце вы самага горкага бедняка ў мінулым, Мікіту Кузьміча. За адзін год ён справіў два вяселлі — сына Пятра ажаніў і дачку Марыну замуж аддаў, пабудаваў новую хату, сына аддзяліў і жыве добра.

А ці памятаеш, дзеду, як калісьці мяне жаніў? — звяртаецца Ігнат да бацькі. — Да самых сватоў нарачонай сваёй не бачыў. Прывезлі мяне да нявесты ў зрэбнай кашулі, такіх-жа штанах ды лапцях лазовых...

— І мяне так, сынок, жанілі, — гаворыць Стахей, — кахання людзі не ведалі, на кім бацька ажэніць, з тым і жывеш, а чорных штаноў ды хромавых ботаў ва ўсёй вёсцы ніхто не бачыў. Вось зараз наадварот, у саматканым ды лапцях нікога не ўбачыш і прывычкі нават такой няма. А ўсё гэта ад таго, што жыццё перавярнулася, зямля ўгору пайшла.

— А дзе гэта, дзеду, чуваць было, каб тысячы грошай давалі за тое, што ў цябе дзяцей многа? — прыстае да Стахея Параска.

— У казках так расказвалі пра скаперку-самабранку, а зараз усё жыццё наша такой скацеркай-самабранкай стала...

***

У вёсцы, дзе раней не ведалі, што такое падлога, ложак, лямпа, дзе людзі ніколі не былі сыта пад'еўшымі, амаль усе былі непісьменнымі, хварэлі страшэннай хваробай—каўтуном, — расквітнела новае, шчаслівае і радаснае калгаснае жыццё. Замест курных, зямлянкавых хат выраслі прасторныя і светлыя дамы, абстаўленыя добрай мэбляй. Лушнікам, ці як інакш яго называюць свяцільным комінам, з 190 калгасных гаспадарак ніхто не карыстаецца. У кожнай хаце ёсць падлога, ложкі. Нават у самых стравах, у іх прыгатаванні адбыліся велізарнейшыя змены. Калгаснік спажывае зараз тлустую і смачную ежу.

Дзеці калгаснікаў навучаюцца ў няпоўнай сярэдняй школе. За кілометр-два, у цэнтры сельсовета, Азеранах — поўная сярэдняя школа. Больш паўсотні калгаснікаў навучаецца ў няпоўнай сярэдняй школе для дарослых. Сярод калгаснікаў ліквідуецца малапісьменнасць і непісьменнасць.

З года ў год калгас «Совецкая Беларусь» славіцца высокімі сталінскімі ўраджаямі, за што ён зацверджан кандыдатам на Усесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку. І ў гэтым годзе калгас заваяваў першынства ў раёне. Сярэдняя ўраджайнасць па ўсіх збожжавых і бабовых культурах склала 16,4 цэнтнера з гектара, а сярэдні ўраджай бульбы — 204,7 цэнтнера. Калгас далёка вядом сваёй племяннай конетаварнай фермай, на якой штогод захоўваецца і вырошчваецца амаль увесь маладняк ад усіх конематак.

За 9 месяцаў калгаснікам выдана толькі авансам па 2,233 кгр. збожжа (у тым ліку 0,9 кгр. пшаніцы), 7 кгр. бульбы, 4 кгр. кармоў для жывёлы, 1 кгр. гародніны і 50 кап. грошай.

У хаце калгасніка не з'яўляецца навіной швейная машына, радыё, патэфон, веласіпед. Усё гэта стала звычайным і неабходным.

Сапраўдным шчасцем дыша калгасная зямля глухога і дзікага ў мінулым Палесся. Жыццё калгаснікаў, як і ўсёй нашай магутнай і неабдымнай соцыялістычнай радзімы, стала поўнакроўным, радасным і багатым. Сагрэтае жыватворчымі праменнямі Сталінскай Канстытуцыі, яно змяніла аблічча вёсак, хат, змяніла векавыя прывычкі і ўзаемаадносіны людзей, назаўсёды выгнала з палескіх вёсак цемру, невуцтва, жабрацтва і нястачу.

Н. ВІШНЕЎСКІ.

Тураўскі раён.

З рэспубліканскай Іспаніі ў Францыю вярнуліся байцы інтэрнацыянальных брыгад. НА ЗДЫМКУ (злева направа): кіраўнікі компартыі Францыі Андрэ Марці, Марсель Кашэн, Морыс Торэз сустракаюць байцоў на вакзале ў Парыжы. (Фотахроніка ТАСС).

ПАВЕДАМЛЕННЕ ІСПАНСКАГА СОВЕТА МІНІСТРАЎ

БАРСЕЛОНА, 26 лістапада. (ТАСС). Учора адбылося пасяджэнне совета міністраў Іспанскай рэспублікі. На пасяджэнні абмяркоўваўся даклад міністра замежных спраў Альварэса дэль Вайо, які вярнуўся з Парыжа. Пасля пасяджэння совет міністраў апублікаваў у сувязі з перагаворамі англійскіх і французскіх міністраў у Парыжы паведамленне, у якім гаворыцца, што адзіным прадметам міжнароднага абмеркавання ў так званым «іспанскім пытанні» можа быць толькі пытанне аб спыненні замежнай інтэрвенцыі.

Совет міністраў Іспанскай рэспублікі звяртае ўвагу англійскага і французскага ўрадаў на іх абавязак «дабіцца поўнага спынення італьянскай і германскай дапамогі мяцежнікам, бо гэтыя ўрады маральна адказваюць за гэта перад грамадскай думкай усяго свету і перад іспанскім народам».

Што датычыць прадастаўлення праваў ваюючай стараны генералу Франко, гаворыцца далей у паведамленні, то пазіцыя іспанскага ўрада была вызначана ў яго адказе камітэту па «неўмяшанню».

У заключэнне паведамленне совета міністраў падкрэслівае, што іспанскі ўрад мае доказы таго, што эвакуацыя нязначнай колькасці рэгулярных італьянскіх войск, захваціўшых іспанскую тэрыторыю, праведзеная з адзінай мэтай аблегчыць увядзенне ў дзеянне англа-італьянскага дагавору, на самой справе анулявана дастаўкай у Іспанію новых «тэхнічных элементаў» і велізарнай колькасці ваеннага матэрыялу.

АНГЛІЙСКІ ДРУК АБ УНУТРЫПАЛІТЫЧНЫМ СТАНОВІШЧЫ ВА ФРАНЦЫІ

ЛОНДАН, 26 лістапада. (ТАСС). Рэакцыйныя англійскія газеты заклікаюць урад Далад'е да рашучых мер супроць рабочага класа Францыі.

У паведамленнях кансерватыўных газет з Парыжа яўна відна трывога, як-бы барацьба, якую пачаў Далад'е, не скончылася для яго крахам. З'явіўшыйся сёння ў «Попюлер» заклік Блюма да Далад'е загадзя пайсці ў адстаўку друкуецца амаль усімі англійскімі газетамі.

Англійскі друк надае вялікае значэнне паведамленням аб тым, што французскі ўрад намеран распусціць компартыю і ўвесці ў краіне ваеннае становішча. Карэспандэнт «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост» указвае, што думка аб роспуску компартыі ўзмоцнена падтрымліваецца правымі дэпутатамі.

ГЕРЦАГІНЯ АТОЛЬСКАЯ АДМОВІЛАСЯ АД СВАЙГО ДЭПУТАЦКАГА МАНДАТА

ЛОНДАН, 26 лістапада. (ТАСС). Герцагіня Атольская, член кансерватыўнай партыі, у знак пратэста супроць знешняй палітыкі ўрада адмовілася ад свайго дэпутацкага мандата. На надыходзячых дадатковых выбарах у сваёй акрузе яна выступіць як незалежны кандыдат.

У сваім выступленні на сходзе жанчын у Лідсе герцагіня Атольская, характарызуючы дэкларацыю, падпісаную Гітлерам і Чэмберленам у Мюнхене, заявіла, што абяцанні Гітлера не маюць абсалютна ніякай цэннасці. «Мюнхенскае пагадненне, — заявіла яна, — не толькі не спрыяла міру, але, наадварот, у значнай ступені аслабіла пазіцыю Англіі».

ФРАНЦУЗСКІЯ І АНГЛІЙСКІЯ МІНІСТРЫ АБ ДАПАМОЗЕ ЯЎРЭЙСКІМ БЕЖАНЦАМ З ФАШЫСЦКАЙ ГЕРМАНІІ

ПАРЫЖ, 26 лістапада. (ТАСС). Як паведамляе «Пці парыз'ен», у часе франка-англійскіх перагавораў у Парыжы было вырашана звярнуцца да прэзідэнта ЗША Рузвельта з просьбай зрабіць уплыў на некаторыя паўднёва-амерыканскія рэспублікі, якія маглі-б прадаставіць прытулак і магчымасць работы для яўрэйскіх бежанцаў з фашысцкай Германіі. Францыя, са свайго боку, згаджаецца прыняць каля 10 тысяч яўрэйскіх бежанцаў у свае калоніі. Аналагічным чынам, заяўляе газета, пастуніць і Англія.

ПОСПЕХ СПЕКТАКЛЯ „ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ“

Спектакль «Чалавек з ружжом» у Віцебскім Белдзярждрамтэатры праходзіць з вялікім поспехам.

З 20 па 25 лістапада шэсць спектакляў тэатра наведала 5000 гледачоў. Сярод іх — стахануўцы фабрык «Сцяг індустрыялізацыі», імя Кагановіча, завода імя Кірава, дэлегаты расшыранага пленума абласнога камітэта партыі і іншыя.

З выключным уздымам прайшоў дзенны спектакль для школьнікаў гор. Віцебска 24 лістапада. Кожнае з'яўленне на сцэне вобразаў любімых правадыроў народа Леніна і Сталіна, у выкананні таленавітых артыстаў П. С. Малчанава і А. К. Ільінскага, выклікала хвалю гарачых авацый шчаслівай совецкай дзетвары.

Асабліва многа папрацаваў над паглыбленнем мастацкай трактоўкі вобраза В. І. Леніна т. Малчанаў, выкананне якога стала яшчэ больш удумлівым і цёплым.

Тэатр пачаў працаваць над новымі спектаклямі. У першую чаргу пачаты рэпетыцыі п'есы Свірына — «Тэрэнцій Іванавіч» Пастаноўшчык спектакля — рэжысёр Ц. Сяргейчык.

М. МІХАЙЛАЎ.

МАЙСТАР СОВЕЦКАЙ ПЕСНІ

(Да канцэртаў Ірмы Яунзем)

24 і 26 лістапада ў Менску адбыліся канцэрты заслужанай артысткі РСФСР, выканаўцы песень народаў СССР і песень совецкіх кампазітараў Ірмы Яунзем.

Філармонія БССР вельмі добра зрабіла, запрасіўшы гэту выдатную выканаўцу совецкай песні. Рамэн Ралан — глыбокі знаўца музыкі — правільна сказаў, што ў песні найбольш рэльефна адлюстроўваецца душа, мысль, чаянні народа. Канцэрт Ірмы Яунзем — бліскуча пацвярджае гэта палажэнне.

Перш за ўсё хочацца адзначыць рэпертуар Яунзем: ён адабран з вялікай прынцыповасцю сапраўднага майстра, з велізарным густам і патрабавальнасцю да ідэйнага зместу і музыкальна-вакальнай формы твораў. Канцэрт прадставіў сузор'е таленавітых кампазітараў совецкай школы, усхваляваня перадаўшых у песні і баладзе сваю глыбокую любоў да социялістычнай радзімы і яе правадыроў.

У рэпертуары ўзбуджае пачуццё гордасці за музыкальнае мастацтва эпохі Сталінскай Канстытуцыі і зрэлую творчасць совецкіх майстроў старшага пакалення, як Пракоф'еў, Залатароў, Штэйнберг, Васіленка, беларускі кампазітар Туранкоў, і поўныя маладосці, свежай мыслі і пачуцця таленавітыя песні комсамольскага пакалення такіх кампазітараў, як Чэмберджы, Хрэннікаў, Макраусаў, Кабалеўскі, Кніпер, Салаўёў-Седой і інш.

Прадстаўлены кампазітары РСФСР, кампазітары УССР (Оўчарэнка), БССР (Залатароў, Туранкоў) і рад народных песень рускіх, украінскіх, беларускіх, туркменскіх, яўрэйскіх. Праграма жывымі фактамі сведчыць аб велізарным росквіце творчай музыкальнай мыслі ў нашай краіне. І ў гэтым вялікае палітыка-мастацкае значэнне гэтых хвалюючых канцэртаў.

Асобна трэба сказаць аб выканаўчым таленце Ірмы Яунзем. Яунзем пачала сваю артыстычную дзейнасць у Менску ў 1918 годзе. Цікава прасачыць этапы росту гэтага вялікага і своеасаблівага майстра нашай песні.

У мінулым Яунзем цягацела да жанравай народнай песні, адлюстроўваючай цяжкую долю працоўных пад гнётам феадалізма і капіталізма. У гэтым напрамку Яунзем дабілася вялікай мастацкай вышыні ў перадачы зместу і своеасаблівай моўнай і песеннай формы. Сучасны этап развіцця творчасці гэтай любімай пявіцы найшырэйшых мас характарызуецца, мяркуючы па канцэртах, пераходам да аваладання патэтычнай, гераічнай, рэвалюцыйнай песняй і баладай, гаворачай аб нашым шчаслівым сёння і гераічным учора.

Вельмі добрае валоданне голасам, скупы, але выразны жэст — усё насычана вялікім хваляваннем і тонкай адзелкай усіх мастацкіх дэталяў песні. Драматычная распрацоўка раду песень проста цудоўная.

Новы рэпертуар прынёс росквіт таленту Яунзем, і тут ёй прадстаіць атрымаць рад вялікіх перамог.

Засл. арт. БССР Л. ЛІТВІНАЎ.

Міжнародны шахматны турнір

Гэтаму міжнароднаму турніру вязе на дні нараджэння. Як вядома, у часе турніра сваё 50-годдзе адсвяткаваў экс-чэмпіён свету Капабланка, які атрымаў вельмі непрыемны «падарунак» ад Алёхіна, выйграўшага ў гэты дзень у яго першую іх турнірную партыю. Днямі 30 год споўнілася чэмпіёну Чэхаславакіі Флору. І, нарэшце, 26 лістапада, у дзень даігрывання адкладзеных партый, споўнілася 27 год Рэшэўскаму.

Як відаць, іграўшы з ім у гэты дзень Капабланка хацеў прыпаднесці яму той-жа падарунак, што ён сам атрымаў у дзень нараджэння ад Алёхіна. Пакрайняй меры, не гледзячы на відавочную роўнасць пазіцый, кубінец да самага ўскрыцця канверта з запісаным ходам не хацеў згаджацца на нічыю. І толькі, калі ён убачыў, што Рэшэўскі запісаў лепшы ход, ён вымушан быў прызнаць, што з «падарункам» нічога не выйдзе.

Без ігры здаў сваю партыю Файну Алёхін. Без ігры-ж згадзіліся на нічыю Капабланка з Керэсам.

Усе ўдзельнікі чакалі, што Алёхін без ігры здасць сваю партыю Керэсу. Аказалася, што Алёхін знайшоў цэлы рад скрытых магчымасцей абароны, у выпадку, калі яго праціўнік будзе іграць не дакладна. Керэс сапраўды зрабіў падрад некалькі не мацнейшых хадоў, бо лічыў, што выйгрыш дасягаецца «любым спосабам». Чэмпіён свету дасканала скарыстаў гэту недакладнасць і на 62 ходзе дабіўся нічыёй. Цікава, што ўжо другі раз у гэтым турніры чэмпіён свету ўнікае паражэння толькі таму, што яго праціўнікі вельмі ўпэўнены ў перамозе. Зусім таксама ён выратаваўся ў партыі з Рэшэўскім, якую ўсе (і, галоўнае, сам Рэшэўскі) лічылі для Алёхіна безнадзейнай.

Апошні тур, у якім усе лідэры сустракаюцца паміж сабой, абяцае быць асабліва цікавым і таму, што на турніры сталі вядомымі намеры галандскай радыёкампаніі «АВРО» арганізаваць матч на пяршынства свету паміж Алёхіным і Керэсам. Хоць і гавораць, што Алёхін даў прынцыповую згоду на гэты матч, усё-ж Керэс павінен заняць першае месца для таго, каб быць больш упэўненым у магчымасці арганізацыі гэтага матча. А для гэтага яму трэба выйграць у Файна.

У мазырскім піянерскім клубе добра абсталявана авіямадэльная лабараторыя, у якой [illegible] піянеры і школьнікі канструююць авіямадэлі. НА ЗДЫМКУ (злева направа): [illegible] Хмель, Шчаўкоўскі, Маліноўскі і Бердзячэўскі за работай. Фото Аўруцкага (С[illegible]

ЭКСПАНАТЫ ДЛЯ НЬЮ-ЁРКСКАЙ ВЫСТАЎКІ

Учора ў Белкаапромсовеце адбыўся прагляд экспанатаў, прызначаных вышывальнымі арцелямі для міжнароднай Нью-Ёркскай выстаўкі 1939 года. У праглядзе прымалі ўдзел — работнік Акадэміі навук БССР тав. Сербаў, мастак Пашкевіч, стахануўцы вышывальных арцеляў і інш. Для Нью-Ёркскай выстаўкі адабраны — адзін ручнік і абрус, зроблены майстрамі-вышывальшчыцамі эксперыментальнай лабараторыі пры Белмастакпромсаюзе, і абрус, зроблены віцебскай вышывальнай арцеллю імя 8 сакавіка па эскізу мастака-самавучкі Е. М. Оскер.

Асабліва добрую ацэнку атрымаў на праглядзе абрус віцебскай вышывальнай арцелі імя 8 сакавіка. Размер абруса 180×180 сантыметраў. [illegible] узор [illegible] паказвае прыродныя багацці БССР. Над афармленнем абруса працавалі 12 майстраў-вышывальшчыц — Лукашкіна, Зенько, Лебедзева, [illegible] і інш. Ручнік зроблен па эскізу мастака Міхальчук умелымі майстрыцамі тт. Міклюкай і Каваленка, [illegible] беларускім узорам.

Таксама добрую ацэнку атрымаў абрус работы вышывальшчыц эксперыментальнай лабараторыі — тт. [illegible], Шаламянцавай, Азарко і інш. [illegible] кіраўніцтвам мастака Раманава[illegible]

Учора адабраныя ручнік і два абрусы накіраваны ў Маскву на выста[illegible] экспанатаў пры Усекаапромсовеце.

„СЮРПРЫЗЫ“ МЕНВОДАКАНАЛІЗАЦЫІ

Работнікі Менводаканалізацыі, выкапаўшы ля варот дома № 10—12 па Камуністычнай вуліцы глыбокую яму, напярэкор элементарным правілам бяспекі, пакінулі яе без агароджы. Праз вароты, якія, дарэчы, ніколі не асвятляюцца, праходзяць сотні людзей. Не падазраючы аб злачынных «сюрпрызах» Менводаканалізацыі, [illegible] праходзіўшыя 26 лістапада [illegible] упалі ў яму, ламалі ногі, калечыліся.

Загадчык домаўпраўлення № 149 тав. Глікман праявіў тут поўную безразлічнасць да інтарэсаў жыхароў. Аб добрасумленнасці яго работы сведчыць хаця-б і той факт, што двор гэтага домаўпраўлення літаральна ўтапае ў гразі.

Цікава і наступная акалічнасць. Дом № 10—12 знаходзіцца якраз супроць камендатуры Упраўлення міліцыі. Калі пацярпеўшыя звярнуліся ў камендатуру з просьбай аказаць ім садзейнічанне, работнікі, якія дзяжурылі ў гэты вечар, [illegible]

Вінаватыя ў злачынных адносінах да жыцця і здароўя совецкіх грамадзян і, у першую чаргу, работнікі Менводаканалізацыі павінны быць прыцягнуты да суровай адказнасці.

М. КІН.

ЗАВОЗ МАНДАРЫНАЎ І ЛІМОНАЎ

У канцы лістапада і ў першай палавіне снежня ў Менск з паўднёвых абласцей СССР завозіцца 2,5 мільёна мандарынаў, а таксама 800 тыс. імпартных і совецкіх лімонаў. Упершыню прыбыла першая партыя (140 тыс. штук) мандарынаў з Батумі.

Апрача таго, каля 2,5 мільёна мандарынаў і 700 тыс. лімонаў [illegible] і лімоны будуць завезены ў Гомель, Магілёў і інш. гарады БССР.

ДЗЕННІК

Сёння, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва [illegible] гісторыі ВКП(б) для настаўнікаў горада. Уваход свабодны.

Сёння, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой № 18) адбудзецца [illegible] «Аб жыцці і рэвалюцыйнай дзейнасці Сергея Міронавіча Кірава». Уваход свабодны.

Сёння, у 9 гадзін раніцы, у Доме партактыва [illegible]

Сёння ў тэатрах і кіно

Белдзяржтэатр оперы і балета — Лебедзінае возера. [illegible]

Выв. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

ДА ВЕДАМА домаўпраўленняў, прадпрыемстваў, устаноў і дзяржаўных арганізацый, маючых жылы фонд.

25 ЛІСТАПАДА 1938 года СКОНЧЫЎСЯ ТЭРМІН, УСТАНОЎЛЕНЫ ДЛЯ НАДАННЯ ПЛАЦЯЖОЎ ПА АБАВЯЗКОВАМУ СТРАХАВАННЮ БУДЫНКАЎ ДЗЯРЖАЎНАГА ЖЫЛФОНДА.

Домаўпраўленні, прадпрыемствы, установы і дзяржаўныя арганізацыі, якія ДА ГЭТАГА ЧАСУ НЕ ПАДАЛІ ЯШЧЭ ЗАЯЎ АБ ДАБУДАВАЛЬНАЙ КАШТОЎНАСЦІ БУДЫНКАЎ ЖЫЛФОНДА

ПАВІННЫ без затрымкі ПАДАЦЬ ГЭТЫЯ ЗАЯВЫ

СТРАХАВЫМ ІНСПЕКЦЫЯМ ГАРАДСКІХ І РАЁННЫХ ФІ[НАНСАВЫХ] АДДЗЕЛАЎ.

МЕНСКАЕ АБЛАСНОЕ ЎПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖСТРАХА.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛЕФОНУ № 25-3[illegible]

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Совецкая, 49. ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: рэдактара — 21-352; намесніка рэдактара — 25-188; сакратарыята — 20-838. Аддзелаў: партыйнага — 21-353; совецкага будаўніцтва і газ[illegible] — 22-412; прамысловага — 21-356; сельскагаспадарчага — 21-346; літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-955; [illegible] — 23-189; [illegible] — 20-844, 21-389, 21-385; [illegible] — 21-354.

Уп. Галоўлітбела № Р—5874. Менск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. М. М., Ш.